

eerste getroffen werd en in zee viel. Kort na elkaar kwamen daar nog een paar bij, één werd er van een uitstekenden stam neergeveld . . . alles had zich binnen vijf minuten afgespeeld, toen was het donker, en de vogels hadden hun rustplaatsen ingenomen. Er was geen verwarring onder ze geweest, toen ze de schoten hoorden; ze vlogen niet op om zich te verspreiden, maar gingen snel en zeker op hun doel af.

De groote buit vroeg ingespannen arbeid in de twee volgende dagen. Een geschoten vogel bederft in de tropen onmiddellijk, en de huid was taai en zeer vet, zoodat ze een zorgvuldige preparatie vereischte. Het borstvleesch bleek goed eetbaar te zijn. Van de vier exemplaren waren er twee veel grooter dan de andere, met een $2\frac{1}{2}$ M. vlucht, en lichter van onderen. Dit waren wijfjes, de kleinere, zwarte, waren mannetjes, maar, wat ik pas later vernam, weer van een andere soort, (*Fregata ariel* en *Fregata minor*), Waar de broedplaatsen van de Boeroe-neesche *Fregata's* kunnen liggen is niet bekend, en men weet er nog slechts zeer weinig, meest op afgelegen eilanden. Bij Boeroe broedden ze niet, ze gebruikten de kust daar alleen als slaapplek. Hoever ze bij hun vischvangst iederen dag wegtrekken, is mij eveneens niet bekend, de kleine troepjes, die ik in Oost-Boeroe zag, waren slechts enkele van die honderden vogels, die dagelijks uittogen ter vangst. Merkwaardig is, dat ze slechts die twee eilandjes 's nachts bezetten, een grooter, iets verderop gelegen eiland niet. Dat is Batoe Kapal, de „Schiprots", om zijn gelijkenis met een zeilschip, en de reden, waarom daar geen fregatvogels overnachten, is volgens de inlanders, omdat er daar broedplaatsen zouden zijn van *Sula leucogastra*, een zwartbonte Jan van Gent, die geen goede vrienden met de fregatvogels is. Ik heb dat helaas niet kunnen bevestigen, wel heb ik die Jan van Gent in paren naar Batoe Kapal zien vliegen op een avond, toen ik het eiland voorbijvoer. Dienzelfden avond kwamen we dicht onder de Noes Eglaten voorbij, waar we kort te voren zoo hadden huisgehouden. Over het stille water klonk het geroep van de fregatvogels, een aanhoudend klagelijk „kew . . . kew-kew", onzegbaar melancholiek, zooals ook onze eigen strandvogels op stille zomeravonden de gedachte aan eenzaamheid en verlatenheid door hun geroep kunnen opwekken.

De koning der zee, die overdag zwijgt, maar roept in zijn slaap!

L. J. TOXOPEUS.

DE VOGELS IN HET MEIJENDEL.

DE ornithologische sectie, die van verschillende waarnemers gegevens kreeg, welke over een reeks van jaren loopen, kan nu reeds een samenvattend overzicht verschaffen. Wel is waar zal de lijst wellicht later uitgebreid kunnen worden, maar 10. is een bestaande lijst gemakkelijker te wijzigen dan een nieuwe samen te stellen, 20. wordt de aandacht meer gevestigd op de moeilijke vraagstukken.

Hoewel het in vele opzichten van belang zou zijn, om een volledige avifauna van Den Haag en omstreken te bezitten, schijnt het me toe, dat de wetenschappelijke waarde van een lijst, die alleen voor een (beperkt) duingebied de vogels opgeeft, zeer groot is. Zijn

zulke lijsten bekend uit de poldergebieden, als Gouda; het Naardermeer, Zuid-Limburg, plekken in de Veluwe als Harderwijk en uit de duinen, dan kan men m.i. door vergelijking reeds vrij goede resultaten bereiken. Strekt men echter het terrein der onderzoekingen verder uit dan zal men, tenminste bij Den Haag, gebieden van zeer verschillende aard bijeen, voegen, als duinen, bouwland, weilanden in de polders etc. Het komt mij daarom voor, dat het beter is in deze lijst *ons te beperken tot slechts één gebied: de duinen*. We sluiten dan ook beter aan bij 't overzicht in 't Vogelboekje van Thijse (2e druk). Wel is waar is ook hierbij nog verschil tusschen de strandstrook, de zeereep, de beboschte en de onbeboschte binnenduinen, doch deze gaan zoo in elkaar over, dat een scheiding hierin zeer kunstmatig zou zijn. Het doet mij dan ook veel genoegen, dat de ornithologische sectie aan mijn verzoek heeft willen voldoen en zich tot het Meijendelcomplex heeft beperkt.

Een beschrijving geven van het terrein is zeker niet meer noodig, ik verwijs hiervoor naar De Lev. Nat. Juli 1925, speciaal ook voor de hierin opgenomen kaart van het gebied.

De ornithologische sectie bestond uit de Heeren:

H. Bakker.	Groot Hertoginnelaan 203.	afgekort: B.
G. A. L. Bisseling.	Anna Paulownastraat 35.	Bisseling.
P. en J. Bouma.	Rotterdamschestraat 103.	P. J. B. en J. P. B.
L. C. Hilbers.	Obrechtstraat 432.	H. Leider van de sectie.
A. de Lorm.	Papaverhof 18.	de Lorm.
Ir. Postma.	Leuvenchestraat 62.	Gegevens samen met P. J. B.
P. Sijthoff.	Borneostraat 12a.	S.
M. J. Tekke.	Trompstraat 308.	Tekke.

Sedert eenigen tijd ook de Heer J. F. v. Malsen, Thomsonlaan 211, wiens gegevens nog niet verwerkt zijn.

Zeer interessante gegevens, die niet in het onderstaande overzicht werden opgenomen, omtrent het *aantal jonge vogels, dat uitvloog* in de jaren 1912—1916 verschaften de Heeren Bouma en Postma.

Jaar.	broedsels.	aantal eieren.	aantal uitgevlogen jongen.	% per legsel.
1912	87	316	69	21
1913	70	246	88	32
1914	189	648	202	31
1915	109	514	75	15
1916	165	590	54	9
In 1924 in 12 nestkastjes	14	68	56	82

De waarde der nestkastjes voor den vogelstand is dus wel zeer duidelijk. Ook is het opvallend, hoe het % der uitgevlogen jongen in de jaren '15 en '16 daalde. Ik zou de ornithologen willen verzoeken deze onderzoekingen ook verder voort te zetten. Het komt mij voor, dat ook uit dit staatje overtuigend blijkt, dat het goed zal zijn groote gedeelten van het terrein achter prikkeldraad te zetten, en vooral in den broedtijd een scherp toezicht uit te oefenen.

Een van mijn wenschen is tot heden niet vervuld. *Ik hoop, dat eenige ornithologen zich er toe willen zetten om uit de uitwerpselen der vogels zaden af te zonderen en deze op hun kiemkracht te onderzoeken. Vooral bij trekvogels zou dit van belang kunnen zijn, omdat deze zaden van niet in 't gebied voorkomende gewassen meebrengen. Ook echter bij de regelmatig in 't terrein voorkomende vogels zal het van groot belang zijn.* Ik ken geen litteratuur hierover, en verzoek hierbij aan hen, die wel onderzoekingen hierover kennen, mij althans titel en plaats van publicatie te zenden! In 't algemeen zou ik de aandacht meer willen vestigen op de voedingswijze der vogels. — Ook de parasieten der vogels en de in de nesten voorkomende insecten, etc. verdienen meer de aandacht.

Wat het nestkastonderzoek van den heer Tekke betreft, verricht op het terrein: Nieuw Marlijn van den heer Mees, ik meen, dat deze staat voor zich zelf spreekt. Aardig zijn o.a. de gevallen 7, 17 en 22, waarbij de nestkasten van bewoner wisselden en wel:

Pimpelmees—ringmusch; Ringmusch—spreeuw en Kuifmees—Ringmusch. Verder blijkt dat in de nestkastjes leefden: Pimpelmees, Kuifmees, Ringmusch, Spreeuw, Gekraagd roodstaartje.

Over de nestkastjes bij de boerderij (blok 69) zullen later de gegevens bekend worden gemaakt. Met het begrip natuurmonument was natuurlijk niet overeen te brengen om de vogels ter identificatie te schieten. Dit toch zou juist het geval moeten zijn met de minder bekende vogels, die tevens in gering aantal aanwezig zijn. Waar echter de waarnemers onafhankelijk van elkaar waarnemen en later elkaars resultaten controleerden, schijnt het me toe, dat het resultaat, dat hieronder gepubliceerd wordt, wel wetenschappelijk betrouwbaar mag heeten. Van enkele soorten is door toevallige vondsten het materiaal ter controle aanwezig.

Gaan we onderstaand overzicht na, dan blijkt dat in het gebied (16 K.M²) voorkomen:

51	geregeld broedend
19	zelden of vermoedelijk broedend
83	niet broedend

153 ¹⁾ soorten

Dr. A. SCHIERBEEK.

OVERZICHT.

1. *Corvus c. cornix*, Bonte Kraai. Geregelde wintergast. Geen broedgegevens, hoewel gedurende den broedtijd 1924 een paartje overbleef.

2. *Corvus c. corone*, Zwarte Kraai. Weinig, maar geregeld. 1922 nest in Meijndel. 1923 in aanbouw zijnde nest: Sparregat. 2 doode ex. ♂, ♀ gev. N. Marlijn; als huiden in verzameling Tekke.

3. *Corvus f. frugilegus*, Roek. Tot 1907 een kolonie in de zeeduinen. In 1911 werd het laatste nest gevonden. Nu niet meer broedend op het terrein.

Foto 1. Eksternest met 4 verdiepingen.
Vak 33. Foto J. POSTMA.

Foto 2. Jonge Eksters. Kyfhoek.
Foto VAN BEUSEKOM.

4. *Colaeus monedula spermologus*. Broedt geregeld op Duinrel, in Meijndel en Park de Kievit.
5. *Pica pica pica* Ekster. Zomer en Winter een van de meest opvallende verschijningen. Beschadiging van zangvogelnesten, ook door Vlaamsche gaai dikwijls geconstateerd, zoo bv. zeker van 12 nesten in seizoen 1924. In 1925 verloren we daardoor o.a. een Nachtwaluw met 2 eieren. 1924 en '25 op N. Marlijn gebroed. In 1923 was er een zeer merkwaardig nest met 4 verdiepingen in vak 33.

¹⁾ Thans 154, zie No. 15a.

6. *Garrulus g. glandarius*, *Vlaamsche Gaai*. Geregeld, niet opvallend veel; broedend Kijfhoek (S.; J. P. B.)
7. *Sturnus v. vulgaris*, *Spreeuw*. Algemeen. Vooral op doortrek. Voor broedgegevens zie „Nestkastonderzoek”.
8. *Oriolus o. oriolus*, *Wielewaal*. Eenige paren geregeld broedend.
9. *Chloris c. chloris*, *Groenling*. Op den trek. Overigens weinig. 29-6-'24 ringt de heer Tekke 2 jongen. Kijfhoek.
10. *Carduelis c. carduelis*, *Putter*. Zelden gezien. In ieder geval alleen op den doortrek. In den winter '21—'22 werden op de vinkenbaan 53 exemplaren gevangen.
11. *Carduelis spinus*, *Sijsje*. Algemeen op den trek. Niet broedend.
12. *Carduelis fl. flavirostris*, *Fratertje*. Op de vinkenbaan worden tijdens najaarstrek geregeld ex. gevangen, evenals van:
13. *Carduelis l. linaria*, *Barmsijsje*.
14. *Carduelis c. cannabina*, *Kneu*. Veel broedend, bij voorkeur in Duindoorn.
15. *Pyrrhula pyrrhula*, *Goudvink*. De heer Struyck ziet 25-3-'24 een exemplaar in een tuin bij Meijendel. J. P. B. zagen 30-3-'23 een ♂ en ♀ op Rijksdorp.
- 15a. *Loxia curvirostra*, *Kruisbek*. Oct.—Nov. '25. J. P. B.
16. *Fringilla c. ccelebs*, *Vink*. In verband met het gunstige terrein zou men een grooter aantal verwachten. Broedgegevens zeer weinig, bv. laatste van 31-4-'21 met 5 jongen (Meijendel).
17. *Fringilla montifringilla*, *Keep*. Op doortrek en in den winter, bv. 14—28 Febr. 1923. Verder in October '23. P. J. B. zien 21-4-'21 een zingend ex. in 't Koningsbosch.
18. *Passer d. domestica*, *Huismus*. Weinig, beperkt tot boerderij en omgeving. Ook langs den duinrand.
19. *Passer m. montana*, *Ringmus*. Zie „nestkastonderzoek”.
20. *Emberiza c. citrinella*, *Geelgors*. Op doortrek nu en dan, b.v. 11 April '24 en in 1925 zelfs nog 27 April (Bierlap).
21. *Plectrophenax nivalis*, *Sneeuwgors*. Een enkele keer aan het strand gezien b.v.:
5—11—'22 2 ex. 11—11—'22 2 ex.
28—12—'23 3 ex.
22. *Galerida c. cristata*, *Kuifleeuwerik*. Vermoedelijk ook broedend.
In ieder geval geregeld zomer en winter waargenomen.
23. *Lullula arborea*, *Boomleeuwerik*. Broedvogel.
In 1925 vond S. 2 nesten nl. 17 April Meeuwenduin en 16 Mei Bierlap, beide met 4 eieren.
24. *Aluda arvensis*, *Akkerleeuwerik*. Broedgast, vooral ten W. van de hoofdsprank.
25. *Eremophila alpestris*, *Bergleeuwerik*. Zelden op den trek.
1 October 1922 8 ex. bij de Vinkenbaan } J. P. B.
30 Dec. 1923 3 ex. aan het Strand }
26. *Anthus t. trivialis*, *Boompieper*. Broedvogel, algemeene verschijning. Geregeld nesten gevonden.
27. *Anthus pratensis*, *Graspiëper*. Na 1912 geen broedgegevens meer. (18-6-'12 nest met 4 j. Meeuwenduin). Soms veel op doortrek.
28. *Anthus spinoletta littoralis*, *Oeverpieper*. Zelden. Laatste waarneming van 12-2-1921 nl. 2 ex. aan het strand. (J. P. B.).
29. *Motacilla f. flava*, *Gele Kwikstaart*. Op doortrek algemeen. Niet broedend gevonden.
30. *Motacilla a. alba*, *Witte Kwikstaart*. Na 1912 (legsel 4 Meijend.) over broeden niets bekend. In 1923 was gedurende den broedtijd een paartje in de omgeving van de boerderij geregeld waarnemen. 1e ex. 1924 10 April 1925: 11 April.
31. *Motacilla alba yarrellii*, *Rouwkwikstaart*. 12 Mei 1912 werd een legsel van 3 ge-
gevonden. Daarna geen gegevens.
32. *Certhia b. brachydactyla*, *Boomkruiper*. Vermoedelijk broedend, want ook in broed-
tijd geregeld gezien.
33. *Sitta europaea caesia*, *Boomklever*. In den winter geregeld. Geen broedgegevens
totnogtoe.
34. *Pirrus m. major*, *Koolmees*. Algemeen. Uit het nestkastonderzoek bleek, dat de
Koolmees de voorkeur geeft aan den binnenduinrand, terwijl de Pimpelmees ook
dieper de duinen in broedde.

35. *Parus c. coeruleus*, *Pimpelmees*. Algemeen. Zie Nestkastenonderzoek.
36. *Parus a. ater*, *Zwarte Mees*. Zeldzame wintergast. 6-10-'21 eenige ex. in 't Koningsbosch.
37. *Paris cristatus-mitratus*, *Kuifmees*. Zeldzame wintergast. 24-12-'22 en 18-2-'23 eenige ex. in 't Koningsb. 17-12-'23 6 ex. tusschen Koolmeezen en Goudhaantjes op Meijendel (H).
38. *Aegithalus c. caudatus*, *Staartmees*. 's Winters geregeld in kleine troepjes J. P. B. vinden 15 April '23 een legsel 4.
39. *Regulus regulus*, *Goudhaantje*. Alleen 's winters.
40. *Regulus i. ignicapillus*, *vuurgoudhaantje*. Zelden. B.v. in 1921 in 't Koningsbosch eveneens 1 ex. op 6 en 13 September 1925.
41. *Lanius excubitor*, *Klapekster*. In het najaar 1922 werd een ex. op de vinkenbaan gevangen, dat opgezet in het schoolmuseum te 's Hage aanwezig is.
42. *Lanius s. senator*, *Roodkopklauwier*. Een enkele keer gezien. Slechts 1 $\times$ broedend aangetroffen nl. bij het Pompstation in 1916 (1 ei).
43. *Lanius c. collurio*, *Grauwe Klauwier*. Geregeld broedend voornamelijk in de „Zee-reep” + 5 en 15 Juni 1924 nesten met resp. 3 en 4 eieren.
44. *Muscicapa s. stratia*, *Grauwe vliegenvanger*. Broedend, echter weinig.
45. *Muscicapa h. hypoleuca*, *Zwartgr. vliegenvanger*. Op den trek zoo nu en dan waargenomen: b.v. 30 Sept. 1922; 6 en 7 Sept. 1924 zeer vele, toen ook overal in de stad gezien; 13 Sept. 1925 een troep in 't Koningsbosch; 14 Sept. '25 vak 70. (B).
46. *Phylloscopus c. collybita*, *Tjiftjaf*. Zeldzame broedvogel.
47. *Phylloscopus t. trochilus*, *Fitis*. Zoowel in 1923, '24 en '25 vele broedgegevens. Algemeen.
48. *Phylloscopus s. sibilatrix*, *Fluiter*. Het laatst werd 26-6-'17 een nest met 4 j. + 1 onbevr. ei op Meijendel gevonden. In '25 moet hij aan den rand van het dennenbosch blok 59 gebroed hebben. Het is ons echter niet gelukt het nest te vinden.
49. *Locustella naevia*, *Sprinkhaanrietzanger*. Zeldzame broedvogel. Nesten gevonden langs den Sprank in 1916 (met 5 eieren) en in 1924. (Dr. Koch).
50. *Hypolaïs icterina*, *Spotvogel*. In Mei 1924 gehoord. Dit jaar geen gegevens. Ook een opgave als zou de Spotvogel eenige jaren geleden op Meijendel gebroed hebben, is niet nader bevestigd.
51. *Sylvia c. communis*, *Grasmusch*. Algemeene broedvogel. Verscheidene nesten in 1925 gevonden. (H. B. S. P. J. B.).
52. *Sylvia c. curruca*, *Braamsluiper*. Slechts een enkele keer gezien. Broedde in 1914 in het Koningsbosch. Nadien geen gegevens.
53. *Turdus pilaris*, *Kramsvogel*. Trek- en wintergast. Winter '23-'24 vrij groote troep op Meyendel.
54. *Turdus v. viscivorus*, *Groote Lijster*. Algemeene broedgast. Zoo vonden we in het afgeloopen seizoen 12 legsels op Duinrel en Mijendel.
55. *Turdus philomelos clarkii*, *Zanglijster*. Algemeene broedvogel. Het aantal vernielde (uitgehaalde) nesten is bij Zanglijster en Merel zeer groot, vooral op Meijendel zelf.
56. *Turdus musicus*, *Koperwiek*. Geregeld. 2—12-'23 zagen P. J. B. een albino ex. op Meijendel met zuiver witte slagpennen en staart. De vlek onder de vleugels lichtroze. Verder lichtisabelkleurig.
57. *Turdus t. torquatus*, *Beflijster*. Geregeld op den doortrek (Voorjaartrek).
58. *Turdus m. merula*, *Merel*. Algemeene broedvogel. Zie bij 55.
59. *Oenanthe o. oenanthe*, *Tapuit*. De Tapuit geeft aan de zeeduinen den voorkeur en wordt Oostel. van den Sprank alleen tusschen Bierlap en Kijfhoek geregeld broedend gevonden (blok 31/39).
60. *Saxicola r. rubetra*, *Paapje*. Weinig. In de laatste jaren geen broedgegevens. Laatste legsel 21 Mei 1914 gevonden met 4 eieren + 1 koekoeksei. (P. J. B.).
61. *Saxicola t. rubicola*, *Roodborsttapuit*. In de zeereep in 't voorjaar algemeen. Overigens weinig. Geen broedgegevens na 1913 (5 eieren).
62. *Phoenicurus ph. phoenicurus*, *Gekraagde Roodstaart*. Algemeene broedvogel. Elk jaar opgaven van nesten. 1925 b.v. 6 legsels, zie nestkast-onderzoek.
63. *Phoenicurus ochrurus gibraltariensis*, *Zwarte Roodstaart*. Vermoedelijk niet broedend. Zoo nu en dan gezien.

64. *Luscinia m. megarhyncha*, *Nachtegaal*. Zeer algemeene broedvogel.
65. *Erithacus r. rubecula*, *Roodborstje*. Algemeen, echter weinig broedgegevens, alleen: 30-5-'25 nest met 5 jongen Meyendel. Ook in vorige jaren meestal maar 1 of 2 broedgegevens.
66. *Prunella m. modularis* *Heggemus*, Vrij algemeene broedvogel. 21-4-'23 vond Tekke een legsel met 6 eieren, waarvan 3 met roode stippen.
67. *Troglodytes t. troglodytes*, *Winterkoning*. Broedend, niet talrijk.
68. *Hirundo r. rustica*, *Boerenzwaluw*. Broedt in den stal van de groote boerderij (4 n), in de schuur van de „Smidse” (blok 70) en aan de opzichterswoning a. d. Sprank (blok 57).
1e ex. 1923 op 3 April gezien
1e „ 1924 „ 17 „ „
1e „ 1925 „ 10 „ „
69. *Chelidon u. urbica*, *Huiszwaluw* Soms overvliegend. Broedt niet op het terrein.
70. *Riparia r. riparia*, *Oeverzwaluw*. Broedde voor eenige jaren in verlaten loopgraven v. d. Waalsdorper vlakte. (?) Soms overvliegend.
71. *Apus a. apus*, *Gierzwaluw*. Overvliegend. Domicilie in den koepel van het Kurhaus. Ook geregeld in de buurt van het Pompstation jagend; (ook daar nestelend?)

Foto 3. Legsel van de Nachtzwaluw.

Foto DIETZ.

72. *Caprimulgus e. europaeus*, *Nachtzwaluw*. Zijn broedgebied verplaatst zich in noordel. richting naar de Meeuwenkolonie. Dit jaar 21 Juni een nest aldaar, was later „geëksterd”. Vroeger broedgegevens in 1918, '19, '20, '21 en '22.
73. *Picus viridis virescens*, *Groene Specht*. Broedt geregeld op Meijendel meestal langs den rand van 't veld bij de groote boerderij, vak 69, aldaar vonden B. en H. 26-5-'25 een nest met 6 eieren. Het vlieggat was minstens 15 cm. in doorsnede! Tevens als broedend aangegeven op eenige buitenplaatsen a. d. duinvoet en in Duinrel.
74. *Dryobates major*, *Groote bonte Specht*. Broedt zoo nu en dan op Meijendel. 9-7-'24 vonden P. J. B. een nest met 5 jongen in Duinrel.
75. *Dryobates minor comminutus*, *Kleine bonte Specht*. Heeft in 1910 in Meijendel gebroed, werd later (1923 en 1924) 2 x in Duinrel broedend aangetroffen. De heer Tekke vond 28 Mei 1925 op het landgoed van den heer Pieck (blok 72/82) een nest. Echter kon door de kleine vliegopening het aantal eieren niet vastgesteld worden. Later zijn jongen gezien.

76. *Cuculus c. canorus*, *Koekoek*. In de duinen talrijk. Wij vonden koekoekseieren bij: Grasmusch, Kneu, Gekraagde Roodstaart, Paapje, Heggemus, Tapuit en Winterkoning.
77. *Athene noctua vedalii*, *Steenuil*. Enkele paren broedend op Meijendel.
29-4-'23 legsel 4 Sparregat;
29-4-'23 " 4 Meijendel; dus reeds een zeker bewijs voor de aanwezigheid van minstens twee paren.
78. *Asio o. otus*, *Ransuil*. Geregeld. Bijna elk jaar broedgegevens.
11-4-'23 nest met 6 eieren Meijendel.
4-5-'24 " " 4 " Kijfhoek.
25-5-'24 " " 3 jongen Duinrel.
3-5-'25 " " 2 "
79. *Asio f. flammeus*, *Velduil*. Zelden op den trek. Gezien bv. 12 en 13-11-'21, resp., bij sprank D en in de Zeeduin.
80. *Falco p. peregrinus*, *Slechtvaik*. Alleen 's winters, weinig.
81. *Falco s. subbuteo*, *Boomvalk*. Gewoonlijk alleen op doortrek. (Volgens boschwachter vroeger broedend). Zomer 1924 1 ex. op Meijendel gezien.
82. *Falco t. tinnunculus*, *Torenvalk*. Broedde 16-6-'18 in den Bierlap (2 jongen), daarna een tijdlang geen gegevens. Dit seizoen echter weer een nest gevonden in het Sparregat 21-5-'25, legsel 1.
Bovendien op Duinrel een legsel van 4 eieren.
83. *Buteo l. lagopus*, *Ruigpootbuiterd*. Geregeld een paartje aangetroffen, zowel 's winters als in den broedtijd. In April 1924 werd 1 ex. in een klem gevangen. Nadien geregeld een ex. gezien.
84. *Circus a. aeruginosus*, *Bruine Kiekendief*. 22 October 1922 werd 1 ex. in den Bierlap gezien.
85. *Circus pygargus*, *Grauwe Kiekendief*. 19 October 1924 1 ex. ten Noorden van den Bierlap gezien.
86. *Circus c. cyaneus*, *Blauwe Kiekendief*. Eveneens eenmaal waargenomen en wel 8 October 1922 (2 ex.).
87. *Accipiter n. nisus*, *Sperwer*. Geregeld 's winters. Ook in den broedtijd door verschillende medewerkers gezien. De Heer Gyssen vond 17-6-'22 een nest op Duinrel.
88. *Ardea cinerea*, *Reiger*. Zelden overvliegend. Een enkele keer 's winters aan de kust. Vroeger talrijk toen op Rijksdorp een vrij groote kolonie huisde.
89. *Cygnus olor*, *Zwaan*. Hiervan is slechts 1 opgave in mijn bezit nl. 12-1-'24 1 ex. gezien.
90. *Anser anser*, *Wilde gans*. Elk jaar op den trek.
91. *Branta leucopsis*, *Brandgans*. Zeldzaam. Op 6 Jan. '24 vonden T. en B. 1 dood ex. aan het strand. Een levend ex. werd 2 keer op Nieuw Marlijn gezien — de laatste keer 17 Februari '24.
92. *Branta b. bernicla*, *Rotgans*. Meer waargenomen dan 91. O.a. 12-1-'24 a. d. kust.
93. *Tadorna tadorna*, *Bergeend*. Geregeld gezien, ook in den broedtijd. Jammer genoeg werd tot nog toe geen nest gevonden.
94. *Anas p. platyhyncha*, *Wilde Eend*. Elk jaar broeden verscheidene paartjes in het zeeduin en terrein blok 33-34-42-41. In 1925 6 nesten gevonden. In 1915 vonden P. J. B. alleen reeds 14 nesten met totaal 127 eieren. 17-4-'23 vond S. een nest van afwijkenden bouw, dat sterk aan een Eidereendnest herinnerde.
95. *Anas querquedula*, *Zomertaling*. Vaak overvliegend, broedt in de polders.
96. *Anas penelope*, *Smient*. Zelden op den trek evenals 97.
97. *Fuligula ferina*, *Tafeleend*. Die vooral in den winter '23-'24 veel gezien werd.
98. *Nyroca fuligula*, *Kuifeend*. Op den trek en 's winters algemeen a. d. Kust.
99. *Nyroca m. marila*, *Toppereend*. Algemeene trekvogel, evenals 100.
100. *Bucephala c. clangula*, *Brilduiker*.
101. *Oidemia n. nigra*, *Zwarte Zeeëend*. 's Winters langs het strand, soms in groote troepen.
102. *Oidemia f. fusca*, *Bruine Zeeëend*. Weinig op den trek.
103. *Mergus serrator*, *Middelste Zaagbek*. Geregeld in den winter.
b.v. 4-1-'24 2 ex. } a. d. Kust.
16-11-'24 1 ex. }

104. *Sula b. bassana*, Jan van Gent. T. en B. vonden doode ex. 19-12-'22, 7-12-'22, 24-2-'23; terwijl P. J. B. levende ex. zagen winter 1917-1918, 1-9-'24 en 27-8-'25.
105. *Podiceps c. cristatus*, Fuut. 's Winters geregeld gezien. 9-10-'24 zien P. J. B. 24 ex. aan het strand.
106. *Podiceps g. griseigena*, Geoorde Fuut. Slechts een keer waargenomen en wel: 4-1-'24 door P. J. B.
107. *Colymbus r. ruficollis*, Dodaars. Algemeen in den winter.
108. *Colymbus stellatus*, Roodkeelduiker. Elken winter aan het strand, echter in kleinen getale. Eenige data:

7-12-'22	1 dood	ex.	} T. en B. } P. J. B.
24-2-'23	1	"	
30-12-'24	1 levend	"	
109. *Columba p. palumbus*, Boschduif. Algemeen, broedend. 's Winters in troepen, wier aantal in de verschillende jaren sterk uiteenloopt. Winter '23/'24 zagen we vluchten van $\pm$ 50 ex. Dit jaar ('24/'25) belangrijk minder.

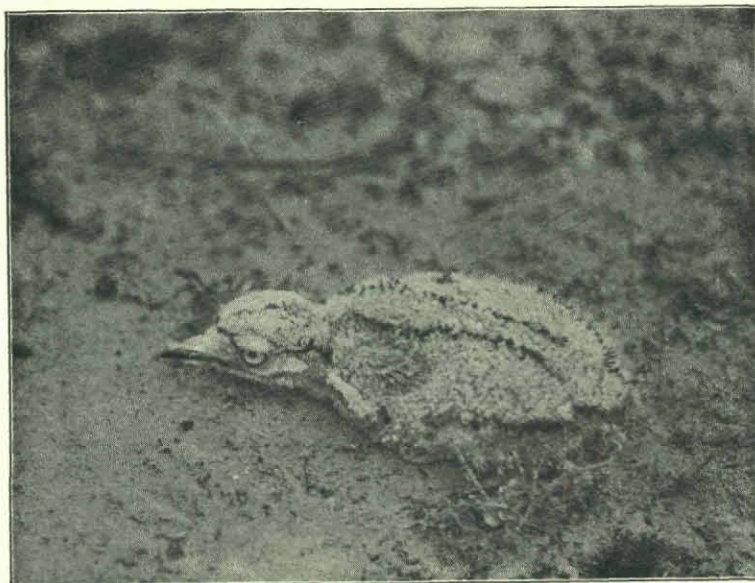

Foto 4. Jonge Griel.

Binnenduin. Vak 33.

Foto J. POSTMA.

110. *Columba oenas*, Kleine Boschduif. Algemeen. J. P. B. vinden 5 legsels in 1924. In 1925 bereikten mij eveneens gegevens over 5 legsels.
111. *Streptopelia t. turtur*, Tortelduif. Broedt geregeld, maar in kleinen getale. Neemt hun aantal af? In 1923 5 nesten. In 1924 3 nesten. In 1925 slechts 1 broedgegeven!
112. *Burhinus o. oedicephalus*, Griel. Geregeld broedend bij de meeuwenkolonie. Bijna ieder jaar worden legsels (meest 2) gevonden. Zie fig. 4.
113. *Haematopus o. ostralegus*, Scholekster. Langs het strand algemeen. Broedt bij de Meeuwenkolonie. In 1924 werden 6 legse's gevonden.
114. *Charadrius h. hiaticula*, Bontbekplevier. Geregeld op den trek.
115. *Charadrius dubius*, Kleine Plevier. Weinig, doortrekkend.
116. *Charadrius a. alexandrinus*, Strandplevier. Eveneens op den trek, meer nog dan Bontbekplevier.
117. *Charadrius a. apricarius*, Goudplevier. Weinig voorkomende trekvogel. 4-1-'24 1 ex. aan het strand.

118. *Vanellus vanellus*, *Kievit*. Het aantal Kieviten bij de Meeuwenkolonie broedend neemt toe, vermoedelijk als gevolg van het volbouwen der polders bij „De Kievit”. 1924 werden 7 legsels gevonden (S), 1925 slechts 2. —
119. *Crocethia alba*, *Drieteenstandloopers*. Algemeen op den trek.
120. *Calidris c. canutus*, *Kanoetstrandlooper*. Geregeld op den trek maar steeds slechts enkele exemplaren. In Sept. en begin Oct. 1923 eenige aan het strand, 2 of 3 tegelijk. (H). P. J. B. zien 20-9-'22 een ex. aan het strand.
121. *Calidris a. alpina*, *Bonte Strandlooper*. Algemeene trekvogel.
122. *Calidris testacea*, *Krombekstrandlooper*. Geregeld elk jaar op den trek gezien, komt hier meer voor dan 120 en 125.
123. *Calidris minuta*, *Kleine Strandlooper*. Vrij zeldzaam, op den trek. 28-12-'23 eenige ex. aan het strand.
124. *Calidris Temminckii*, *Kleinste Strandlooper*. Een enkele keer gezien. (28-12-'23).
125. *Calidris m. maritimus*, *Paarse Strandlooper*. Eenmaal gezien in 1922. Daarna nog eens 31-10-'24 nl. 3 ex. aan het strand.
126. *Tringa hypoleucos*, *Oeverlooper*. Op den trek; weinig, bv. 7-9-'24.
127. *Tringa t. totanus*, *Tureluur*. Broedt aan den binnenduintrand, echter op terreinen, die buiten ons onderzoeksveld liggen.
128. *Tringa nebularia*, *Groenpootruiter*. Vrij zelden op den trek.
129. *Phalaropus lobatus*, *Grauwe Franjepoot*. 9 Sept. 1925 in de Haven van Scheveningen. 12 Sept. 1925 langs het strand.
130. *Limosa l. lapponica*, *Rosse Grutto*. Op den trek zoo nu en dan gezien.
131. *Limosa l. limosa*, *Grutto*. Geregeld waargenomen. Broedvogel in de weilanden a. d. binnenduintrand. Een keer een ei op 't duinterrein bij Duinrel gevonden nl. 20-5-'17 (legnood?)
132. *Numenius a. arquata*, *Wulp*. Zie fig. 5. Algemeene broedvogel. Het broedterrein ligt Westelijk van den Sprank en loopt dan over den Sprank tusschen Bierlap en Kijfhoek door. Dus Oostelijk van den Sprank in vak 39, 49, 50, 51 enz.
Eerste ex. 1923 25 Febr.
1924 6 Maart.
1925 18 Febr.
133. *Numenius phaeopus*, *Regenwulp*. Zoo nu en dan op den trek.
134. *Gallinago g. gallinago*, *Watersnip*. In den broedtijd 1923 en 1925 zagen P. J. B. geregeld exemplaren. Het is echter niet gelukt een nest te vinden.
135. *Scopolax r. rusticola*, *Houtsnip*. Vrij algemeen. Zoowel op den trek, als ook gedurende de wintermaanden.
136. *Sterna s. sandvicensis*, *Groote stern*. Weinig. In den zomer soms langs de kust.
137. *Sterna h. hirundo*, *Vischdieffe*. Algemeene zomergast evenals 138.
138. *Sterna macrura*, *Noordsche stern*.
139. *Sterna m. minuta*, *Dwergstern*. Tamelijk algemeene zomergast
140. *Larus ridibundus*, *Kokmeeuw*. Geregeld aan het strand, ook in den broedtijd. Geen broedgegevens.
141. *Larus canus*, *Stormmeeuw*. In den winter geregeld.
142. *Larus argentatus*, *Zilvermeeuw*. Zie fig. 6 en 7. Algemeene broedvogel. Het aantal nesten van de Kolonie in het zgn. Meeuwenduinen ten N. van de Bierlap werd in 1924 op 300 geschat. (Opgave van de bewakers.) Dit jaar echter slechts $\pm$ 250 nesten, er is bovendien zeer veel uitgehaald!

Foto 5. Jong en aangepikte eieren van de wulp.
Bierlap. 31 Mei 1925. Foto J. DOUGLAS.

143. *Larus fuscus*, *Kleine Mantelmeeuw*. 's Winters aan het strand.
144. *Larus marinus*, *Mantelmeeuw*. Geregeld in het najaar en 's winters aan het strand.
145. *Rissa t. tridactyla*, *Drieteenmeeuw*. Geregelde wintergast.
146. *Alca torda*, *Alk*. Algemeen in den winter.
147. *Uria aalge*, *Zeekoet*. Meest algemeene wintervogel aan het strand. (Olieslachtoffer!)
148. *Alle alle*, *Kleine Alk*. Eenige malen in den winter gezien. Vooral 1921/'22.
149. *Fratercula a. arctica*, *Papegaaiduiker*. Zoo nu en dan aan het strand. Opgezet ♀ in 't bezit van den heer Bisseling, eveneens een H. B. S. Stadh.l.
150. *Megalornis g. grus*, *Kraanvogel*. Slechts eenmaal waargenomen, vermoedelijk door mist afgedreven. 15-10-'20 tien ex. bij Sprank D.

Foto 6. Zilvermeeuw op 't nest.
Bierlap 21 Mei 1925. Foto J. DOUGLAS.

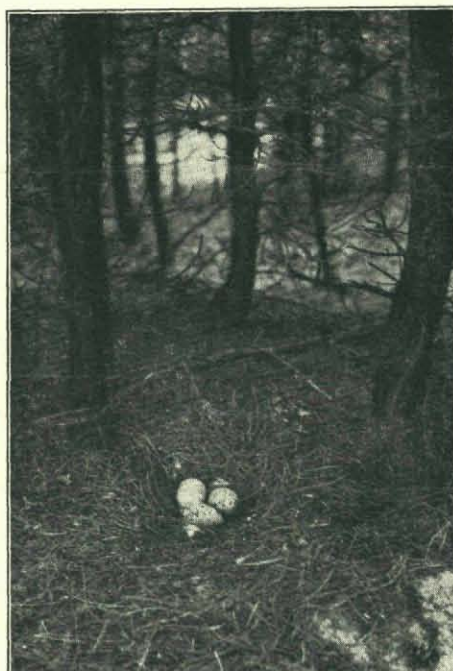

Foto 7. Nest van de Zilvermeeuw aan de „boomgrens". Vak 34.
Foto J. POSTMA.

151. *Fulica atra*, *Meerkoet*. 's Winters algemeen.
152. *Phasianus colchicus*, *Fazant*. Algemeene broedvogel.
153. *Perdix p. perdix*. Geregeld broedend. Dit jaar 2 broedgegevens, n.l. 21-5-'25 legsel 16 (5 uit) en 18-6-'25 legsel 8 (Mont-Blanc).

Namens de Ornithologische Sectie:
L. C. HILBERS.

Zie tabel Ornithologisch onderzoek 1925 te Wassenaar „Nieuw Marlijn" aan ommezijde.

	Aantal eieren van het volle legsel	Vogelsoort		Nummer van het nestkastje	Ornithologisch onderzoek 1925, te Wassenaar „Nieuw Marlijn“.								Waarnemer M. J. TEKKE.	
		1e	2e		19 April	26 April	3 Mei	10 Mei	17 Mei	21 Mei	31 Mei	7 Juni *	5 Juli	
Naalddhout in omgeving	10	Pimpelmees		1	n.	2 e.	br.	—	5 e. 5 j.	10 j.	bijna vl. j.	uit		
	6	Ringmusch		2	m.	m.	n.	—	5 e.	6 e.	? j.	? j.		
	4	Spreeuw		3	3 e.	4 e.	4 j.	—	4 j.	uit X	niets	4 e.	3 j.	
	5	Spreeuw		4	? e.	5 e.	5 j.	—	5 j.	2 j.	4 doode ex.	X		
	7	Koolmees		5	m.	n.	5 e.	—	7 e.	7 e.	? j.	? j.		
	6	Spreeuw		6	2 e.	5 e.	3 j. 2 e	—	6 j.	uit	niets	niets		
	10	Pimpelmees	Ringmusch	7	n.	6 e.	10 e.	—	? j.	9? j.	bijna vl. j.	niets; uit		
	3	Spreeuw		8	2 e.	4 e.	3 j.	—	3 j.	3 j.	2 doode ex.	X		
	6	Ringmusch		9	m.	m.	m.	—	n.	3 e.	6 e.	6 j.		
	4 5	Spreeuw	Spreeuw	10	3 e.	4 e.	4 j.	—	4 j.	1 j. □	3 e.	5 e.		
	5 5	Spreeuw	Spreeuw	11	2 e.	5 e.	4 j. + 1 e.	—	5 j.	1 j. □	3 e.	5 e.	1 dood ex.	
	?	Koolmees		12	m.	m.	1 e.	—	br.	br.	? j.	? j.		
				13	niets	niets	niets	—	niets	niets	niets	niets		
	5—5	Spreeuw	Spreeuw	14	5 e.	5 e.	4 j.	—	4 j.	uit □	5 e.	6 e.		
		Ringmusch		15	niets	niets	niets	—	2 e. X	niets	niets	niets		
	6	Ringmusch		16	niets	niets	niets	—	4 e.	6 e.	? j.	? j.	uit	
	4	Ringmusch	Spreeuw	17	m.	m.	m.	—	n.	n. X	4 e.	4 j.	X 1 dood ex.	
	6	Pimpelmees		18	niets	n.	6 e.	—	11 e.	br.	? j.	? j.		
	4	Spreeuw		19	n.	4 e.	4 e.	—	4 j.	3 j.	2 j.	n.		
	5	Spreeuw		20	niets	5 e.	5 j.	—	4 j.	uit X	4 e.	5 e.		
				21	niets	niets	niets	—	niets	niets	niets	niets		
	9	Koolmees	Ringmusch	22	n.	6 e.	9 e.	—	? j.	9 j.	? j. bijna vl.	uit	? j.	
	4	Koolmees		23	niets	m.	4 e.	—	2 e.	2 e.	4 e.	4 e.	6 j.	
	8 }	Gekraagd	{	24	niets	niets	niets	—	8 e.	8 e.	br.	? j.	X	
		Roodstaartje		25	m.	m.	m.	m.	niets	niets	niets	1 e. legnood!	1 e.	
		Ringmusch		26	niets	m.	niets	niets	niets	niets	niets	1 e.	2 j.	
		Ringmusch		27	n.	n.	n.	n.	n. X	niets	n.	4 e.	X 1 dood ex.	
	8	Ringmusch		28	n.	3 e.	8 e.	8 e.	8 j.	8 j.	? j.	uit		
		Koolmees		29	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets		
				30	m.	m.	n.	niets	niets	niets	m.	n.		
	6 4	Spreeuw	Spreeuw	31	5 e.	6 e.	6 j.	6 j.	6 j.	uit 1 dood ex. □	4 e.	4 e.	1 e.; 1 dood ex.	
	9	Koolmees		32	n.	8 e.	10 e.	br.	9 j.	? j.	? j.	uit		
	9	Koolmees		33	m.	m.	n.	2 e.	9 e.	9 e.	? j.	? j.		
	9 3	Koolmees	Koolmees	34	n.	7 e.	9 e.	br.	br.	? j.	6 j. □	3 e.	3 j.	
				35	niets	niets	niets	niets	niets	niets	n.	niets		
				36	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets		
	5	Spreeuw		37	ontbreekt	ontbreekt	ontbreekt	n.	4 e.	5 e.	5 j.	5 j.		
	6	Ringmusch		38	n.	n.	n.	5 e.	6 e.	? j.	? j.	uit		
	5 4	Spreeuw	Spreeuw	39	5 e.	5 e.	5 j.	5 j.	5 j.	uit 3 dood ex. □	1 e.	4 e.	2 j.	
				40	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets	niets		

Afkortingen: m = materiaal om te beginnen; n = nest; e = eieren; br = broedend; j = jongen; + = mislukt of vernield; uit = uitgevlogen.
 Voor de vogels: K = Koolmees; P = Pimpelmees; GR = Gekraagd Roodstaartje; Spr = Spreeuw; R = Ringmusch. — = geen gegevens. X = schoon-
 gemaakt. □ = aanvang 2e broedsel.